

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN THỊ KIM HOA

**GIẢI PHÁP THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BÁT XÁT
TỈNH LÀO CAI ĐẾN NĂM 2020**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Thái nguyên - 2012

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

TRẦN THỊ KIM HOA

**GIẢI PHÁP THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BÁT XÁT
TỈNH LÀO CAI ĐẾN NĂM 2020**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60.31.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Đình Hòa

Thái nguyên – 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan những số liệu và kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào.

Các thông tin trích dẫn, tài liệu tham khảo sử dụng để hoàn thành luận văn được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả

Trần Thị Kim Hoa

LỜI CẢM ƠN

Để luận văn này được hoàn thành, tôi xin trân trọng cảm ơn:

Các thầy cô giáo phòng Quản lý đào tạo Sau Đại học Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tạo điều kiện trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin trân trọng cảm ơn sự hợp tác rất nhiệt tình và có trách nhiệm của cán bộ huyện Bát Xát, tỉnh Lào Cai và nhân dân xã Quang Kim, xã Cốc San, xã Trịnh Tường huyện Bát Xát, tỉnh Lào Cai đã giúp đỡ nhiệt tình trong quá trình thực hiện và đánh giá thực trạng xây dựng nông thôn mới tại xã và góp ý kiến cho các biện pháp thực hiện có tính khả thi cao.

Xin trân trọng cảm ơn sự quan tâm và hướng dẫn tận tình của thầy giáo TS. Bùi Đình Hòa

Và cuối cùng, xin chân thành cảm ơn tới gia đình, đồng nghiệp và bạn bè, những người luôn quan tâm, sát cánh bên tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu luận văn.

Xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Trần Thị Kim Hoa

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các chữ viết tắt.....	v
Danh mục bảng biểu.....	vi
Danh mục sơ đồ, hình vẽ.....	vii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Sự cần thiết phải nghiên cứu đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và những đóng góp của Luận văn.....	3
5. Bố cục của luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	4
1.1. Cơ sở lý luận	4
1.1.1. Khái niệm và đặc điểm nông thôn	4
1.1.2. Khái niệm phát triển nông thôn.....	5
1.1.3. Khái niệm và đặc điểm nông thôn mới	7
1.1.4. Phân biệt nông thôn và nông thôn mới	8
1.1.5. Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới	10
1.1.6. Những yếu tố gây cản trở trong quá trình xây dựng nông thôn mới	13
1.2. Cơ sở thực tiễn	14
1.2.1. Kinh nghiệm của các nước trên thế giới về nông nghiệp và phát triển nông thôn.....	14
1.2.2. Kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới ở trong nước.....	17

Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Các câu hỏi nghiên cứu chính	29
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.2.1. Phương pháp tiếp cận.....	29
2.2.2. Chọn địa bàn nghiên cứu.....	30
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	33
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	34
3.1. Điều kiện tự nhiên-kinh tế xã hội huyện Bát Xát	34
3.1.1. Các đặc điểm về điều kiện tự nhiên	34
3.1.2. Các đặc điểm về điều kiện kinh tế- xã hội	36
3.1.3. Đánh giá chung về tình hình kinh tế xã hội của huyện Bát Xát.....	40
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn huyện Bát Xát theo bộ tiêu chí Quốc gia về nông thôn mới	42
3.2.1. Công tác chỉ đạo, triển khai.....	42
3.2.2. Kết quả tổ chức thực hiện đề án xây dựng NTM tại các xã điều tra.....	43
Chương 4: GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI HUYỆN BÁT XÁT....	69
4.1. Quan điểm	69
4.2. Phương hướng xây dựng nông thôn mới huyện Bát Xát đến năm 2020.....	69
4.2.1. Mục tiêu	69
4.2.2. Nội dung nhiệm vụ cụ thể.....	70
4.2.3. Phát triển kinh tế và các hình thức tổ chức sản xuất.....	73
4.2.4. Văn hoá, xã hội và môi trường.....	75
4.2.5. Xây dựng hệ thống tổ chức chính trị xã hội vững mạnh và đảm bảo an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội	77
4.3. Các giải pháp.....	79
4.4. Một số kiến nghị.....	82
KẾT LUẬN	84
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BCĐ	: Ban chỉ đạo
BHXH	: Bảo hiểm xã hội
BQL	: Ban quản lí
CNH-HĐH	: Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
CSHT	: Cơ sở hạ tầng
HTX	: Hợp tác xã
KT-XH	: Kinh tế xã hội
MTQG	: Mục tiêu quốc gia
NN&PTNT	: Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
NTM	: Nông thôn mới
PRA	: Đánh giá nhanh có sự tham gia
PTNT	: Phát triển nông thôn
THT	: Tổ hợp tác
TTCN	: Tiểu thủ công nghiệp
UBND	: Ủy ban nhân dân
VSMT	: Vệ sinh môi trường
VHXH	: Văn hoá – Xã hội
XĐGN	: Xóa đói giảm nghèo

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Thông tin chung 3 xã nghiên cứu	32
Bảng 3.1: Dân số và lao động huyện Bát Xát	36
Bảng 3.2: Cơ cấu vốn huy động cho xây dựng NTM tại 3 xã điểm đến tháng 12/2011	43
Bảng 3.3: Kết quả huy động các nguồn lực ở xã Quang Kim đến tháng 12/2011...	45
Bảng 3.4: Kết quả huy động các nguồn lực ở xã Trịnh Tường đến tháng 12/2011	46
Bảng 3.5: Kết quả huy động các nguồn lực ở xã Cốc San đến tháng 12/2011	47
Bảng 3.6: Kết quả thực hiện các nội dung tại 3 xã đến tháng 12 năm 2011	48
Bảng 3.7: Kết quả thực hiện một số chỉ tiêu chủ yếu của 3 xã đến 31 tháng 12 năm 2011	49
Bảng 3.8: Tổng hợp kết quả thực hiện bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới tại 3 xã đến tháng 12 năm 2011	50
Bảng 3.9: Hiện trạng nhà văn hóa các thôn xã Cốc San	63
Bảng 3.10: Ý kiến đánh giá của cán bộ đoàn thể xã, thôn về sự tham gia của cộng đồng trong xây dựng NTM (n= 52)	67
Bảng 3.11: Ý kiến của cán bộ xã, thôn về khó khăn trong huy động nguồn lực đóng góp bằng tiền (n= 52).....	67

DANH MỤC SƠ ĐỒ, HÌNH VẼ

Biểu đồ 3.1: Biểu diễn cơ cấu vốn huy động cho xây dựng NTM tại 3 xã điểm đến tháng 12/2011	44
Biểu đồ 3.2 : Biểu diễn kết quả huy động các nguồn lực ở xã Quang Kim đến tháng 12/2011	45
Biểu đồ 3.3: Biểu diễn kết quả huy động các nguồn lực ở xã Trịnh Tường đến tháng 12/2011	46
Biểu đồ 3.4: Biểu diễn kết quả huy động các nguồn lực ở xã Cốc San đến tháng 12/2011	47

MỞ ĐẦU

1. Sự cần thiết phải nghiên cứu đề tài

Trong những năm qua thực hiện đường đổi đổi mới, dưới sự lãnh đạo của Đảng, nông nghiệp, nông dân, nông thôn nước ta đã đạt được thành tựu khá toàn diện và to lớn. Nông nghiệp tiếp tục phát triển với tốc độ khá cao theo hướng sản xuất hàng hoá, nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả; đảm bảo vững chắc an ninh lương thực quốc gia; một số mặt hàng xuất khẩu chiếm vị thế cao trên thị trường thế giới. Kinh tế nông thôn chuyển dịch theo hướng tăng công nghiệp, dịch vụ, ngành nghề; các hình thức tổ chức sản xuất tiếp tục đổi mới. Kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội được tăng cường; bộ mặt nhiều vùng nông thôn thay đổi. Đời sống vật chất và tinh thần của dân cư ở hầu hết các vùng nông thôn ngày càng được cải thiện. Xóa đói, giảm nghèo đạt kết quả to lớn. Hệ thống chính trị ở nông thôn được củng cố và tăng cường. Dân chủ cơ sở được phát huy. An ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được giữ vững. Vị thế chính trị của giai cấp nông dân ngày càng được nâng cao.

Tuy nhiên, những thành tựu đạt được chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế và chưa đồng đều giữa các vùng. Nông nghiệp phát triển còn kém bền vững, tốc độ tăng trưởng có xu hướng giảm dần, sức cạnh tranh thấp, chưa phát huy tốt nguồn lực cho phát triển sản xuất; nghiên cứu, chuyển giao khoa học - công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực còn hạn chế. Việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế và đổi mới cách thức sản xuất trong nông nghiệp còn chậm, phổ biến vẫn là sản xuất nhỏ phân tán; năng suất, chất lượng, giá trị gia tăng nhiều mặt hàng thấp. Công nghiệp, dịch vụ và ngành nghề phát triển chậm, chưa thúc đẩy mạnh mẽ chuyển dịch cơ cấu kinh tế và lao động ở nông thôn. Các hình thức tổ chức sản xuất chậm đổi mới, chưa đáp ứng yêu cầu phát triển mạnh sản xuất hàng hoá. Nông nghiệp và nông thôn phát triển thiếu quy hoạch, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội còn yếu kém, môi trường ngày càng ô nhiễm; năng lực thích ứng, đối phó với thiên tai còn nhiều hạn chế. Đời sống vật chất và tinh thần của người dân nông thôn còn thấp, tỉ lệ hộ nghèo cao, nhất là vùng đồng bào dân tộc, vùng sâu, vùng xa; chênh lệch giàu, nghèo giữa nông thôn và thành thị, giữa các vùng còn lớn, phát sinh nhiều vấn đề xã hội bức xúc.